

Stallen onvoldoende beschermd tegen brand

VEESTAL BRANDT GOED

De brandveiligheid van stallen wordt geregeld ter discussie gesteld door de politiek en dierenwelzijnsorganisaties. "Terecht", vindt John de Hoon, sectormanager bij Achmea Agro.

De verzekeringsmaatschappij ziet zich elk jaar geplaagd voor het uitkeren van miljoenen euro's schadevergoeding door brand in veestallen.

Welzijnsorganisaties willen vluchtwegen in de stallen, voor de dieren. Echter, in de praktijk blijkt het heel moeilijk om dieren bij brand naar buiten te krijgen.

Bij een nachtelijke brand op een rundvee-bedrijf meldde de veehouder dat de koeien juist werden aangetrokken door het licht van het vuur. Daar wilden zij naartoe. En ook bij varkens is bekend dat

Brandbare stalinrichting

Het aandeel kunststof in de stal neemt toe. Bij oververhitting van sommige kunststoffen ontstaan explosieve gasmengsels die de stal in mum van tijd in lichterlaaie zetten.

Foto: Twan Wiermans

zij niet gemakkelijk hun 'veilige' stal verlaten. "Vluchtwegen voor dieren aanleggen, zal in de praktijk niet werken", verwacht ook John de Hoon. "Het is dus zaak ervoor te zorgen dat er geen brand uitbreekt." Hoewel landelijke cijfers ontbreken, spreekt De Hoon van enkele tientallen grote branden in de varkens- en pluimveehouderij in de afgelopen vijf jaar. "Jaarlijks keren wij ruwweg 3 tot 6 miljoen euro uit voor het vergoeden van brandschades in deze twee sectoren." Het gaat dus meestal wel om enkele branden per jaar.

De glastuinbouw en de intensieve veehouderij kennen de meeste branden binnen de agrarische sectoren. "Dat is niet zo gek", meent De Hoon. "Juist deze bedrijven zitten vol met techniek en brandbaar materiaal, zoals isolatie en schermstoffen."

Elektra grootste bron van brand

Uit onderzoek van Interpolis blijkt dat veruit de meeste stalbranden worden veroorzaakt door elektra: elektromotoren, bedrading en apparaten. Dat het hier om verouderde elektrische systemen gaat, is een grote misvatting. Ook nieuwe stallen branden door elektra af. Dat was reden voor Interpolis om onderzoek te doen naar de veiligheid van elektra op veebedrijven. Daartoe werden de elektrische apparaten en circuits op vijftig bedrijven volledig gescreend en doorgemeten. "Op alle bedrijven werden fouten gevonden in de elektrische systemen", stelt De Hoon. Dit is een zorgwekkende situatie. Een kwart van de gebreken betreffen fouten die gemaakt zijn bij de aanleg van het systeem. Een veel voorkomende fout is dat elektrische kabels zonder meer worden doorgetrokken (bijvoorbeeld bij uitbouw), waardoor die te zwaar worden belast en daardoor te heet kunnen worden. Ook schakelkasten die onvoldoende zijn afgemonteerd, werden gezien. Hier is eveneens risico op grote warmteontwikkeling. En op sommige bedrijven worden verlengsnoeren permanent in een elektriciteitsnetwerk geplaatst, terwijl deze snoeren bedoeld zijn voor kortdurend gebruik. Slijtage van apparaten is ook een vaker geconstateerde risicofactor.

Op nummer twee van de brandveroorzakers staan de verwarmingsbronnen. Openluchtkachels, bijvoorbeeld de heaters in de vleeskuikenhouderij, vormen in combinatie met veel strooisel

in de stal een risico. "Zodra het gaat vriezen, zien wij in de praktijk meer branden door kachels. Waarschijnlijk doordat er wat kachels worden bijgezet. Die komen van zolder en zitten soms vol stof en spinrag, wat kans geeft op vonkjes."

Dan zijn er nog de branden die ontstaan door menselijk handelen. Bekend zijn de branden die in de winter ontstaan door het ontdooien van leidingen met een brander. Ook bij slijpen en werk aan daken gaat er een enkele keer wat mis.

Veestal enorm brandbaar

Ondernemers staan er vaak niet bij stil hoe gemakkelijk hun stal brandt. Dat geldt met name voor de pluimvee- en varkenshouderij. "Die stallen zitten vaak vol met brandbare materialen, denk aan methaan uit de mestkelder, isolatiemateriaal, strooisel", zegt De Hoon. De stal lijkt misschien niet zo brandbaar, maar als kunststoffen heet worden,

'De meeste branden ontstaan door elektra'

ontstaan er gemakkelijk zeer explosieve gasmengsels. Ineens staat de stal in lichterlaaie. En als de stal dan ook nog een centraal afzuigstelsel heeft, dan is er nog maar één advies: wegwezen! In stallen wordt steeds meer kunststof toegepast. En ook veel dakisolatiemateriaal in de intensieve veehouderij brandt zeer gemakkelijk. De Hoon promoot onbrandbaar isolatiemateriaal, maar dat is moeilijk te krijgen. De twee onbrandbare isolatiesoorten (glaswol en steenwol) worden vaak vermeden. Deze materialen zijn wat zwaarder, wat iets meer vraagt van de dakconstructie. Maar belangrijker nog: ze zijn moeilijker schoon te maken en volgens velen minder hygiënisch op de langere duur. Daarom wordt nu meestal gekozen voor de lichte en hygiënische isolatiepanelen die dus als nadeel hebben dat ze gemakkelijk branden. "Bij gebruik van die panelen is het erg belangrijk om ze volgens de voorschriften te monteren."

Risico's verminderen

Het afsluiten van een brandverzekering wordt in de toekomst minder vanzelf-

sprekend. "Wij gaan meer doen aan het beperken van de risico's om zo te voorkomen dat iedereen straks geconfronteerd wordt met hogere premies", stelt De Hoon. Bovendien is het bij bedrijven in de intensieve veehouderij onzeker geworden of zij opnieuw een vergunning krijgen voor de wederopbouw van het bedrijf na een brand. Een extra reden om ervoor te zorgen dat er geen brand uitbreekt. Dit betekent dat Interpolis tegenwoordig al bij de bouwplannen aan tafel zit om de 'toekomstvastheid' van het gebouw te waarborgen. Ook bij bouwadviseurs en -ondernemingen vraagt de verzekeraar aandacht voor het voorkomen van schades aan de stallen. Zij hebben in deze een belangrijke adviserende taak. Interpolis wil verder alle bedrijven die een brandverzekering hebben, inspecteren op brandveiligheid. <

Risico's beperken

1. Zorg ervoor dat je altijd een brandblusser (of emmer water) bij de hand te hebt als er werkzaamheden plaatsvinden als lassen en slijpen.

2. Alle bestektekeningen van elektrische installaties zijn deugdelijk. Echter, bij de uitvoering gaat er geregeld iets mis. Ondernemers doen er goed aan om een opleveringsbewijs voor de elektrische installatie te vragen. Bespreek dit al bij de aanbesteding met de installateur. Als er achteraf fouten in de installatie zitten, is er geen getouwtrek over wie de schade moet herstellen. Bovendien zullen installateurs vaak extra netjes werken als zij weten dat ze een dergelijk bewijs moeten overhandigen.

3. De wettelijke vuurlastberekening is niet toereikend, omdat hierin geen rekening is gehouden met de dieren en het strooisel in de stal, terwijl die in de praktijk een enorme vuurlast hebben. Interpolis neemt deze 'vuurlasten' tegenwoordig mee in haar eigen berekeningen.

4. Interpolis schrijft een brandalarmering voor in technische ruimtes (bijvoorbeeld voerkeuken), evenals een bluswatervoorziening (waterbron).